

Aan de Vaste Commissie EZK

Betreft: schriftelijke inbreng t.b.v. rondetafelgesprek 28 oktober

Voorafgaand aan de verkiezingen van maart j.l. heeft onze beweging 'Grootouders voor het Klimaat' een [10-puntenplan](#) opgesteld, met een oproep voor ambitieus klimaatbeleid. Dit hebben wij gedaan vanuit onze diepe bezorgdheid over klimaatverandering, waardoor het leven van onze kinderen en kleinkinderen ernstig zal worden aangetast. Uitgangspunt is dat de 1,5 graad opwarming uit het Parijs Akkoord niet wordt overschreden.

U heeft ons de vraag voorgelegd "Is het voorgenomen beleid in Nederland, de EU en andere landen voldoende om te voldoen aan de afspraken van Parijs? Zo nee, wat is er nog meer nodig?". Het is overduidelijk dat er grote tekortkomingen zijn in het voorgenomen beleid. Aan de hand van de tien punten uit ons plan doen we voorstellen voor aanscherping van het klimaatbeleid voor de komende jaren.

1. AANSCHERPING VAN DE KLIMAATDOELEN VOOR 2030 EN 2050

De Nederlandse klimaatdoelen moeten worden aangescherpt in het licht van het EU besluit om in 2030 minimaal 55% reductie t.o.v. 1990 te hebben bereikt en klimaatneutraliteit in 2050. Nederland kan en moet zelfs meer doen.

2. DE ECONOMISCHE STIMULERING OM UIT DE CORONACRISIS TE KOMEN WORDT DUURZAAM

Bij Motie van Dassen c.s. heeft de Tweede Kamer tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen het kabinet gevraagd voor 1 november met voorstellen te komen voor het aanvragen van de EU corona steun die voor Nederland klaar ligt. **Er is een concreet plan nodig van het kabinet voor steun aan nieuwe klimaatinvesteringen.**

3. VERSNELLING EN VERBETERING VAN UITVOERING EN HANDHAVING VAN HET KLIMAATBELEID

In de begroting 2022 is een bedrag opgenomen voor handhaving van de wettelijke verplichting om energie te besparen (grote industriële bedrijven). Er is veel meer nodig: **Een Klimaatautoriteit die de regie neemt en die - binnen de kaders van de Klimaatwet – toezicht houdt op de uitvoering, rapporteert over de voortgang, problemen signaleert, in het Klimaatplan opgenomen reservemaatregelen invoert en tegenstrijdige acties van overheden oplost. Daarboven is een structurele versterking van de handhaving door rijk, gemeenten en provincies nodig, zoals ook door de commissie Van Aartsen aanbevolen, met Rijkstoezicht op het functioneren. En een actieplan om het grote tekort aan vaklieden voor de uitvoering op te lossen. En een indringende informatiecampagne om het draagvlak onder de bevolking te vergroten.**

4. EEN PRIJS VOOR CO2 EN MILIEUAANTASTING

Terwijl Shell door de rechter wordt verplicht zijn CO2-uitstoot in 2030 met 45% te verminderen dreigen bedrijven op de oude voet door te gaan. Dat kan worden voorkomen door **invoering van een stevige CO2-prijs**. Om op koers te liggen naar de Europese doelen moet gedacht worden aan prijzen van meer dan 100 euro per ton in 2030 en nog veel hoger daarna. Nu de ETS prijs daar ver onder ligt, moet **de CO2-heffing voor de zware industrie direct worden ingevoerd en aangescherpt en subsidies op het gebruik van fossiele brandstoffen moeten worden afgeschaft. Voor consumenten moeten de BTW-tarieven worden aangepast zodat duurzame producten goedkoper worden dan vergelijkbare niet-duurzame producten. Waar BTW-aanpassing niet voldoende is om de balans richting duurzaamheid te laten doorslaan zullen specifieke belastingen moeten worden ingesteld of verhoogd.**

5. MEER GEBRUIK MAKEN VAN WETTELIJKE NORMEN

In de begroting voor 2022 is aangekondigd dat grote industriële (ETS) bedrijven wettelijk worden verplicht om energie te gaan besparen. **Maar er zijn veel meer mogelijkheden om wettelijke normen in te zetten, zoals eisen aan het energielabel van huizen bij verkoop en verhuur, een verplicht aandeel duurzame brandstof voor schepen en vliegtuigen, een wettelijke verplichting om uitsluitend recyclebare verpakkingen te gebruiken, een verplicht aandeel duurzame investeringen voor financiële instellingen en een verplichte inschakeling van energie-coöperaties bij duurzame energieprojecten.**

6. TRANSITIE NAAR EEN NATUURINCLUSIEVE EN CIRCULAIRE LANDBOUW

Extra geld voor uitkopen van boerenbedrijven is mooi, maar niet voldoende. **Er moet beleid worden gemaakt en financiering worden gevonden voor de transformatie van de gehele landbouw tot een natuurinclusief systeem, waarbij boeren niet alleen betaald worden voor het voedsel dat zij produceren, maar ook voor**

landschapsbeheer. Door het opkopen van gronden door de overheid en deze deels bestemmen voor woningbouw en beschermde natuur kan financiering worden gevonden voor de landbouwtransitie. Maar dan moet **de overheid ook het recht krijgen van aankoop van landbouwgronden, zodat projectontwikkelaars de wind uit de zeilen wordt genomen. Realiseren van de doelstellingen van de EU Green Deal: 30% beschermde natuur, 25% areaal voor biologische landbouw en reductie van het gebruik van pesticiden en antibiotica met 50% in 2030.**

7. EEN DUURZAME GEBOUWDE OMGEVING VOOR IEDEREEN

In de begroting voor 2022 is voor de gebouwde omgeving veel geld gereserveerd voor klimaatbeleid. Er is veel meer nodig. **Zelfs met de extra geplande uitgaven is het in veel gevallen niet rendabel voor huiseigenaren om hun woning aardgasvrij te maken. Er is bovendien een enorm tekort aan gekwalificeerde installateurs. Er moet daarom een beleidsplan worden gemaakt gericht op scholing en arbeidsmarkt. Verder moet de uitvoering van het klimaatbeleid door decentrale overheden volledig door het Rijk worden gefinancierd omdat decentrale overheden toch al geld tekort komen.** De Raad voor het Openbaar Bestuur becijferde dat er in 2022 €450 miljoen nodig is.

8. NEDERLAND KOPLOPER IN KLIMAATNEUTRALE INDUSTRIE

Ook voor de industrie is in de begroting 2022 veel extra geld uitgetrokken, met name voor de ophoging van de SDE++ budgetten. Dat zijn goede maatregelen. Maar er is meer nodig, vooral op het gebied van innovatie. De innovatiekracht van het Nederlands bedrijfsleven is groot, maar het ontbreekt aan missiegedreven beleid. Nederland kan koploper worden op het gebied van duurzame technologie en duurzame bedrijven. **Speerpunten daarin zijn 1) de realisatie van een grote productiecapaciteit en infrastructuur voor groene waterstof (inclusief via import uit Zuid Europa, Noord-Afrika en andere zonnrijke gebieden), 2) de vervanging van petrochemie door chemie gebaseerd op plantaardig materiaal, CO2 en elektriciteit, 3) productie van betaalbare en efficiënte warmtepompen en 4) klimaatneutraal vrachtvervoer via elektrificatie door middel van accu's (voor de kleinere vrachtwagens), brandstofcellen (voor de zware vrachtwagens) en trolleysystemen op de doorgaande vrachtroutes.**

Van alle bedrijven die innovatiesteun krijgen, moet **commitment** worden gevraagd om op termijn klimaatneutraal te worden. De voorgestelde CO2 grensbelasting om de Europese industrie te beschermen tegen oneerlijke concurrentie van andere landen en de afschaffing van gratis uitstootrechten voor de industrie kan en moet sneller worden ingevoerd.

9. KLIMAATNEUTRALE MOBILITEIT

Extra subsidies om elektrisch rijden te stimuleren, vooral voor goedkopere elektrische auto's, is mooi, maar **tegelijkertijd moeten fossiele brandstoffen duurder worden gemaakt om die stap aantrekkelijk te maken, met name door rekening rijden, gedifferentieerd naar CO2 uitstoot, versneld in te voeren. Compensatie van huishoudens met lage inkomens kan ervoor zorgen dat deze niet onevenredig worden geraakt. Overigens zijn ook (parkeer)privileges voor elektrische auto's en toegangsbeperkingen voor fossiele auto's een goed aanvullend middel. Vrachtauto's en vliegtuigen: belast diesel en kerosine naar rato van de CO2 uitstoot, naast het verstrekken van subsidies ten behoeve van schone brandstoffen (waterstof en synthetische kerosine) en het invoeren van een verplicht en oplopend aandeel duurzame brandstof.**

10. BESCHERMING VAN NATUUR, MILIEU EN KLIMAAT IN DE GRONDWET

Het toetsingsverbod van wetten aan de Grondwet (artikel 120) is een grote belemmering voor adequaat klimaatbeleid. Het voorbeeld van Duitsland, waar die toetsing wel mogelijk is, laat zien dat daarmee veel sneller een aanscherping van klimaatbeleid kan worden gerealiseerd. Er ligt inmiddels de motie-Kuik c.s., waarin de regering wordt verzocht om artikel 120 Grondwet te schrappen. **Er is groeiende steun hiervoor vanuit de maatschappij. Het schrappen dient daarom zo snel mogelijk te gebeuren. Bij de daarvoor benodigde Grondwetswijziging kan dan tevens het artikel over de bescherming van het milieu, de natuur en klimaat ten behoeve van toekomstige generaties worden versterkt.**

Dit is natuurlijk niet een complete lijst van extra maatregelen die nodig zijn, maar wij hopen hiermee wel een constructieve bijdrage te leveren aan de hoognodige aanscherping van het klimaatbeleid.

Onze kleinkinderen rekenen op U!